

THANH THIẾU NIÊN PHẠM TỘI

Nỗi lo ngại của xã hội

BẢO THƯ

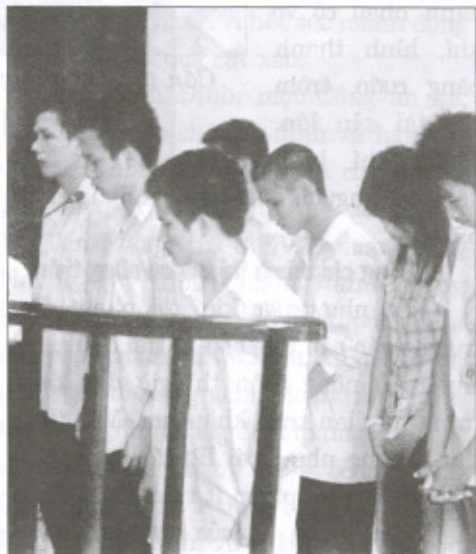
Trong kỳ họp Quốc hội cuối năm 2008, Chủ nhiệm UB Tư pháp QH Lê Thị Thu Ba cho hay: "Tình trạng thanh thiếu niên, học sinh, sinh viên phạm tội có chiều hướng gia tăng. Trong số 24608 đối tượng phạm tội có 2333 là đối tượng học sinh, sinh viên, chiếm 9,48%, 2904 đối tượng phạm tội dưới 18 tuổi, chiếm 11,8%.

Hành vi phạm tội đa dạng, nhiều vụ rất nghiêm trọng. Đây là vấn đề rất đáng lo ngại, đã được nêu ra trong báo cáo năm 2007 nhưng trong năm 2008 công tác đấu tranh phòng chống tội phạm vi phạm pháp luật đối với đối tượng này vẫn chưa đạt kết quả như mong muốn".

Thực trạng buồn lòng

Đọc bất kỳ chuyên mục pháp luật nào trên các báo hiện nay, người đọc cũng dễ dàng nhận thấy một tỷ lệ không nhỏ các vụ án do thanh thiếu niên gây ra. Trong đó có không ít học sinh, sinh viên, những thanh niên được học hành tử tế phạm tội, như vụ nữ sinh Vũ Thị Kim Anh giết người tình trên xe Lexus, vụ Nguyễn Anh Tuấn lừa đảo chiếm đoạt tài sản bằng công nghệ cao vừa xảy ra, mà chúng tôi có bài riêng trong chuyên đề này.

Thượng tướng Lê Thế Tiệm, Thứ trưởng Bộ Công an từng nói, một trong những vấn đề đáng lo ngại đó là tội phạm trong thanh thiếu niên, học sinh, sinh viên tiếp tục gia tăng. Tại nhiều địa phương, thanh thiếu niên, học sinh,

Một băng tội phạm "nhí" bị TAND TP Đà Nẵng đưa ra xét xử

Ảnh: VNnet

sinh viên lập băng nhóm tụ tập ăn chơi, trộm cướp, đâm chém lẫn nhau, gây rối trật tự công cộng diễn ra ngày một phức tạp, khó kiểm soát.

Theo số liệu thống kê của cơ quan chức năng, tính riêng năm 2007 và những tháng đầu năm 2008, số trẻ em dưới 16 tuổi phạm tội lên tới bảy nghìn vụ vi phạm, trong đó các tội như cướp của, giết người, vận chuyển ma túy chiếm đến 70% tội phạm vị thành niên dưới 18 tuổi. Nếu như trước đây các loại tội phạm mà trẻ vị thành niên mắc phải thường là trộm cắp vặt, gây rối, đánh nhau, thì gần đây mức độ phạm tội có chiều hướng nguy hiểm hơn, vượt quá giới hạn của tuổi vị thành niên, như đánh nhau có vũ khí, hình thành băng cướp, trộm cắp tài sản lớn. Thậm chí hiếp dâm, giết người, mua bán, sử dụng chất ma túy.

Không chỉ thành thị mà cả nông thôn

Nếu như trước kia, tội phạm tập trung ở các bến tàu, bến xe nơi đô thị, ít xảy ra ở nông thôn thì giờ đây tình trạng này lan tràn khắp nơi. Một tỉnh thuần nông như Thái Bình cũng rất lo ngại về loại tội phạm ít tuổi này.

Theo thống kê của cơ quan chức năng, toàn tỉnh Thái Bình hiện có 840 thiếu niên hư, trong đó 700 em có tiền án, tiền sự; 16 em phạm tội nghiêm trọng. Chỉ tính riêng 6 tháng đầu năm

2008, xảy ra 4 vụ giết người trong đó 3 vụ nạn nhân và kẻ phạm tội đều là thiếu niên, học sinh. Gần đây nhất là vụ giết cháu Nguyễn Hải H, 5 tuổi ở xã Đông Động, huyện Đông Hưng. Thủ phạm là Phạm Văn Ban, sinh năm 1992 là người cùng xã. Ban đã đánh, trói rồi vứt cháu H xuống giếng.

Nhiều vụ việc tính chất rất nguy hiểm, phức tạp. Điển hình: Ngày 14/4/2008, tại Nhà nghỉ Hồng Hà, cơ quan chức năng bắt quả tang 29 đối tượng tổ chức sử dụng thuốc lắc. Hay vụ

Cần tăng cường giáo dục pháp luật tại các trường học

7 đối tượng: Đặng Văn Đồng, Hoàng Xuân Anh, Nguyễn Văn Hưng, Nguyễn Phú Đức, Nguyễn Ngọc Tình, Hoàng Ngọc Triều, Dương Mạnh Trường đều sinh khoảng năm 1990; chúng

đã dùng vũ khí chặn đường, gây ra 10 vụ cướp tiền, dây chuyền vàng, điện thoại di động của người qua đường.

Ở một xã thuần nông như Hồng Minh (huyện Hưng Hà), chỉ trong 4 tháng cuối năm 2007, đầu năm 2008 đã xảy ra 12 vụ trộm cắp; 2 vụ đánh người gây thương tích mà đối tượng gây án đều ở trong độ tuổi thanh thiếu niên và học sinh. Toàn xã có 82 học sinh và thanh thiếu niên vi phạm hoặc có biểu hiện vi phạm pháp luật. Trong 21 em này, có 9 em dưới 16 tuổi. Riêng Nguyễn Việt A, mới 12 tuổi nhưng đã 14 lần trộm cắp

tài sản, 2 lần đánh bạc, 3 lần đánh người gây thương tích.

Ở Bắc Ninh, các vụ trộm cắp cắp viễn thông xảy ra trên địa bàn Gia Bình, Quế Võ năm 2006, 2007 do một nhóm trong đó có cả những học sinh trung học phổ thông gây ra. Khi ra tòa, có bị cáo còn mặc đồng phục học sinh. Tuy nhiên, cũng có những vụ án do người chưa thành niên gây ra có tính chất và mức độ đặc biệt nghiêm trọng. Các bị cáo đã có sự chuẩn bị chu đáo và hết sức quyết liệt thực hiện tội phạm đến cùng. Ví dụ như vụ án Nguyễn Văn Giang, sinh năm 1989; Nguyễn Văn Lương, sinh năm 1987, hai tên bàn nhau chuẩn bị dao nhọn, vào 22 giờ 30 phút ngày 14-8-2006 thuê xe ôm của anh Nguyễn Ngọc Oanh từ thành phố Bắc Ninh về chợ Chục, Yên Phong. Trên đường đi, một trong hai đối tượng vờ rơi dép, bảo anh Oanh dừng lại rồi dùng dao cứa cổ và đâm chết anh để cướp xe máy.

Trung tá Nguyễn Hồng Vy - Đội trưởng Đội CSĐT tội phạm về TTXH Công an TP Bắc Ninh rất bức xúc với tình trạng thanh thiếu niên phạm pháp. Anh cho biết, vì tính chất nghiêm trọng của vấn đề nên năm 2007, Công an thành phố xác định đấu tranh ngăn chặn tội phạm trong thanh thiếu niên là nhiệm vụ trọng tâm. Các tội mà thanh thiếu niên hư vi phạm đủ loại, từ cướp, cố ý gây thương tích, trộm cắp đến cả loại tội phạm mới trong lĩnh vực Internet, liên quan đến điện thoại di động.

Mới đây ở Hà Nội, ngày 20-2-2008, Phòng CSĐT tội phạm về TTXH - CATP Hà Nội đã khám phá vụ án mạng xảy ra tại cổng trường THPT Đại Mỗ, xã Đại

Mỗ, huyện Từ Liêm, bắt giữ 10 đối tượng gây án. Chỉ vì mâu thuẫn nhỏ trong lớp mà các học sinh này đã tụ tập để sát hại bạn ngay tại cổng trường.

Ngày 27-2-2008, Cơ quan CSĐT - CAQ Đống Đa phối hợp với các Phòng nghiệp vụ CATP Hà Nội khám phá vụ cướp "xe ôm" xảy ra vào sáng sớm cùng ngày. Đối tượng chính trong vụ án này là Nguyễn Phú Sơn, SN 1992, ở phường Văn Miếu, quận Đống Đa. Sau khi bị CAQ Đống Đa bắt giữ về hành vi cướp tài sản, với bộ mặt lạnh tanh Sơn khai do trót mang xe máy của gia đình đi đặt tại hiệu cầm đồ lấy tiền ăn tiêu hết, nên đã bàn với các bạn đi cướp "xe ôm" bán lấy tiền chuộc xe.

Điều rất đáng quan ngại, là trong số 51 đối tượng bị Công an bắt giữ, xử lý, thì chỉ có gần 20 đối tượng có tiền án, tiền sự. Nghĩa là có rất nhiều thanh, thiếu niên hư phạm tội lần đầu nhưng đã thực hiện hành vi hết sức mạnh động và để lại hậu quả rất xấu.

Tại Bình Định, một Công an kể, khi thông báo cho gia đình về hành vi dùng xe máy giật túi xách của những phụ nữ trên đường phố, mẹ của bị can Đỗ Tấn Phong trú ở KV2, phường Thị Nại (Quy Nhơn) không khỏi bàng hoàng. Bởi lẽ, ở nhà Phong được coi là đứa con ngoan, đi học đều, không có tai tiếng gì với hàng xóm. Hoàn cảnh kinh tế của gia đình cũng đủ đáp ứng cho nhu cầu sinh hoạt hàng ngày của Phong. Cùng khu phố và cùng băng nhóm với Phong là Nguyễn Anh Huy. Trong con mắt của người mẹ, Nguyễn Anh Huy là đứa con hiền lành, chăm học. Vậy mà nó đã sa vào con đường phạm tội. Một trường hợp khác là gia đình bị can

Nguyễn Ngọc Ngân ở KV1 phường Đồng Đa. Nói là gia đình nhưng cha mẹ Ngân đã ly hôn, mỗi người có một cuộc sống riêng. Ngân lớn lên trong sự thiếu thốn tình thương yêu của cha mẹ và đã trở thành kẻ côn đồ hung hãn. Trước khi vào trại giam, Ngân đã mang 2 lệnh truy nã về tội cướp tài sản và cố ý gây thương tích, 1 tiền án về tội cướp tài sản..

Nguyên nhân nào?

Theo một thống kê của thạc sĩ Trần Đức Châm (Học viện An ninh nhân dân - Bộ Công an) thì số trẻ em phạm tội hình sự có nguyên nhân chính là từ gia đình. Tại trường giáo dưỡng số 2 - Bộ Công an có 60 - 70% em vi phạm pháp luật là do gia đình không giáo dục nghiêm khắc; ở trại giam Thanh Xuân - Bộ Công an thì 57% phạm nhân ở tuổi thanh thiếu niên hay bị bố mẹ mắng chửi, hay có người thân nghiện hút, cờ bạc... Những em thiếu sự quan tâm của bố mẹ sẽ dễ bị lôi kéo vào các hoạt động phạm pháp. Hoặc các em sẽ dễ tái phạm tội nếu sau khi hết thời gian giáo dục cải tạo về địa phương mà không được quan tâm, quản lý.

Nhiều chuyên gia cũng có chung nhận xét này, nguyên nhân lớn nhất là do sự buông lỏng quản lý từ gia đình. Có những ông bố, bà mẹ nuông chiều con quá mức, cung cấp tiền cho con tiêu xài, ăn chơi mà không hề kiểm soát. Nhiều bà mẹ có con ra tù rồi, vẫn không tin rằng con mình có thể phạm tội, khi được hỏi thì trả lời rất thiếu trách nhiệm rằng bận việc làm ăn, nghĩ con mình chỉ mãi chơi với bạn bè. Đêm không thấy con về nhà thì nghĩ con bên nhà bạn, đến mức con mang xe ăn cắp về nhà,

hoặc đi cầm đồ cũng không hay biết.

Và, trong rất nhiều vụ án, kẻ phạm tội lại có hoàn cảnh kinh tế khó khăn, bố mẹ mắc vào tệ nạn xã hội hoặc bạo lực gia đình đã dẫn đến sự thiếu quan tâm, giáo dục, đẩy các em vào hoàn cảnh phải bỏ học, đi lang thang kiếm sống. Những đứa trẻ này dễ bị rủ rê vào các băng nhóm và phạm tội hình sự. Trong khi đó, việc giáo dục đạo đức, lối sống trong trường học chưa thật sự được quan tâm, đầu tư. Các bài học về đạo đức vẫn còn mang tính chất chung chung, hầu hết chỉ được xem là một môn phụ tại các trường. Ngoài một vài tiết học lý thuyết trên lớp các em ít có điều kiện được tiếp xúc với các lớp ngoại khóa.

Một nguyên nhân nữa khiến tình trạng phạm tội vị thành niên tăng nhanh là do mặt trái của nền kinh tế thị trường, việc bùng nổ công nghệ thông tin hiện nay. Nhiều học sinh, sinh viên bỏ học vùi đầu vào các quán nét để chơi, chơi game online. Các em lại ưa chuộng, đua nhau chơi các trò chơi bạo lực và kích động mạnh... mà chưa có một cơ quan nào đứng ra quản lý được tình trạng này.

Liệu có khắc phục được tình trạng này?

Để hạn chế việc thanh thiếu niên vi phạm pháp luật, cần đẩy mạnh hơn nữa công tác tuyên truyền, đặc biệt trang bị cho các em những kiến thức về kỹ năng sống, về giới tính, giáo dục để các em hiểu được nguyên nhân và hậu quả của việc vướng vào các tệ nạn xã hội, từ đó giúp các em có cơ hội học tập và làm việc, tránh bị bạn bè xấu lôi kéo... Bên cạnh đó, cần tiếp tục hoàn thiện hệ thống các chính sách pháp luật có liên

Các đại biểu QH rất lo ngại về thực trạng thanh thiếu niên vi phạm pháp luật

quan bảo vệ, chăm sóc trẻ em.

Gia đình là tế bào của xã hội. Gia đình có hạnh phúc thì xã hội mới yên vui. Mọi sự khiếm khuyết về nhân cách, lối sống trong mỗi gia đình sẽ tác động tiêu cực, gây ra những hệ lụy khôn lường cho xã hội. Vì vậy, trong mục tiêu kiểm chế, giảm dần tội phạm theo tinh thần Nghị quyết 09/CP và Chương trình QGPCTP của Chính phủ đã chú trọng vai trò và trách nhiệm của từng gia đình, coi đó như một chỗ dựa vững chắc để phòng chống có hiệu quả sự phát sinh của tội phạm, giữ gìn TTATXH.

Đại biểu Quốc hội Dương Trung Quốc khi bàn về vấn đề này có nói: Con số nêu ra cho thấy có 10% số tội phạm là học sinh, sinh viên cũng như một số lượng đông hơn thế ở tuổi vị thành niên vi phạm pháp luật. Tôi tin rằng như vậy còn dưới sự thật bởi chắc chắn nhiều vụ việc, vì những lý do khác nhau, chưa đưa vào thống kê. Đó là con số rất đáng lo ngại.

Phân tích nguyên nhân chắc chắn có rất nhiều vấn đề nhưng không thể không nhắc đến vai trò của giáo dục.

Chính những yếu kém của hệ thống giáo dục làm cho giới trẻ mất phương hướng, triệt tiêu các hoài bão tích cực.

Trong khi đó, các tổ chức đoàn thể như Đoàn Thanh niên Cộng sản, Đội Thiếu niên Tiền phong hay Hội Liên hiệp thanh niên, sinh viên tuy có nhiều cải tiến trong hoạt động nhưng xu thế "quan liêu hóa" vẫn còn nặng nề chưa thu hút được số đông.

Rõ ràng phải động não hơn nữa để tạo ra những sáng kiến, những hình thức thu hút giới trẻ. Sự lành mạnh luôn mang tính hấp dẫn chứ không phải chỉ cái gì mang hơi hướng kinh tế thị trường mới hấp dẫn. Tôi cảm thấy rất phản cảm khi tất cả các trò chơi trên các phương tiện truyền thông đều quy về giải thưởng bằng... tiền.

Điều đó cũng có nghĩa làm nghề nào những giá trị cần có trong xã hội ngoài tiền bạc. Sự tích tụ rất nhiều nguyên nhân đã tạo ra thực trạng mà chúng ta đang lo lắng cho giới trẻ mà lỗi chủ yếu là do người lớn.

Ông Đào Trọng Thi- Chủ nhiệm UB Văn hóa, Giáo dục, Thanhthiếu niên và Nhi đồng khi bàn về giải pháp cho rằng, không dễ dàng gì để trong một thời gian ngắn chúng ta giải quyết hết mọi việc, xác định, phân tích thực trạng đó một cách nghiêm túc, rồi từ đó đề ra các giải pháp hiệu quả. Tình hình gia tăng phạm tội trong thanh thiếu niên, đặc biệt ở vị thành niên là trách nhiệm của toàn xã hội, trong đó các cơ quan, tổ chức có chức năng, nhiệm vụ liên quan đến đối tượng này phải có trách nhiệm nhiều hơn. ■